

**Nota van beantwoording zienswijzen
ontwerpbestemmingsplan
'Buitengebied, Zonnepark Exloo'**



**Nota van beantwoording zienswijzen
ontwerpbestemmingsplan
'Buitengebied, Zonnepark Exloo'**

Inhoud

Nota van beantwoording zienswijzen

5 september 2018

Projectnummer 000.00.00.00.00



Ruimte voor de leefomgeving

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Algemeen	4
2	Overzicht zienswijzen	5
2.1	Zienswijzen	5
3	Ontvankelijkheid	6
4	Beantwoording zienswijzen	7
4.1	Natuur en Milieufederatie Drenthe	7
4.1.1	Zienswijze	7
4.1.2	Reactie gemeente	9
4.1.3	Conclusie	10
4.2	Raedthuys	10
4.2.1	Zienswijze	10
4.2.2	Reactie gemeente	11
4.2.3	Conclusie	11
4.3	Provincie Drenthe	12
4.3.1	Zienswijze	12
4.3.2	Reactie gemeente	13
4.3.3	Conclusie	13
4.4	Waterschap Hunze en Aa's	13
4.4.1	Zienswijze	13
4.4.2	Reactie gemeente	14
4.4.3	Conclusie	14
4.5	Astron	14
4.5.1	Zienswijze	14
4.5.2	Reactie gemeente	14
4.5.3	Conclusie	15
5	Wijzigingen bestemmingsplan	16
5.1	Toelichting	16
5.1.1	Beekdal	16
5.1.2	Astron	16
5.1.3	Foutieve verwijzing	17
5.1.4	Archeologie	17
5.1.5	Advies GGD Drenthe	17
5.1.6	Ladder voor duurzame verstedelijking	18

5.2	Bestemmingsplanregels en verbeelding	18
5.2.1	Archeologie	18
5.2.2	Astron	19
5.2.3	Wijzigingsbevoegdheid	19

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Het ontwerpbestemmingsplan 'Buitengebied, Zonnepark Exloo' met bijbehorende stukken lag gedurende zes weken ter inzage. De terinzagelegging ving aan op 5 juni 2018 en duurde tot en met 18 juli 2018. Deze terinzagelegging was op grond van artikel 3.31 van de Wet ruimtelijke ordening en afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Deze wettelijke bepalingen schrijven voor dat een bestemmingsplan, voordat deze al dan niet wordt vastgesteld, eerst zes weken ter inzage moet liggen. In deze periode kan een ieder een zienswijze kenbaar maken.

Het ontwerpbestemmingsplan is onderdeel van een gemeentelijke coördinatieregeling (de gemeenteraad van Borger-Odoorn heeft op 24 mei 2018 besloten deze toe te passen) om op die manier een zonnepark van 59 hectare te bouwen op de agrarische percelen ten oosten van de kern Exloo en ten zuiden van de Oude Dijk.

De gemeentelijke coördinatieregeling bestaat op grond van artikel 3.30 van de Wet ruimtelijke ordening en heeft bij het onderhavige project betrekking op de voorbereiding van dit bestemmingsplan, de omgevingsvergunning en nog eventueel later benodigde besluiten.

Gedurende de termijn van terinzagelegging zijn er 5 zienswijzen binnengekomen. Het college van burgemeester en wethouders neemt de ingediende zienswijzen in behandeling. De zienswijzen worden in dit document samengevat en voorzien van beantwoording. Indieners van een zienswijzen krijgen hierover ook schriftelijk bericht.

Na behandeling van de zienswijzen past het college van burgemeester en wethouders het ontwerpbestemmingsplan zo nodig aan en wordt het voorgedragen aan de gemeenteraad. Tijdens een gemeenteraadsvergadering wordt vervolgens het bestemmingsplan al dan niet (gewijzigd) vastgesteld. Hierna staat beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

2 Overzicht zienswijzen

2.1 Zienswijzen

De ingediende zienswijzen worden in hoofdstuk 3 besproken.

Nummer	Naam	Adres
1.	Natuur en Milieufederatie Drenthe	Hertenkamp 6, 9401 HL Assen
2.	Raedthuys	Postbus 3141, 7500 DC Enschede
3.	Provincie Drenthe	Westerbrink 1, Assen
4.	Waterschap Hunze en Aa's	Aquapark 5, Veendam
5.	Astron	Postbus 2, 7990 AA Dwingeloo

3 Ontvankelijkheid

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van zienswijzen geldt dat het ontwerpbestemmingsplan vanaf 5 juni 2018 ter inzage lag. Artikel 3:16, tweede lid, van de algemene wet bestuursrecht (Awb) bepaalt dat de termijn van de terinzagelegging start met ingang van de dag waarop het voorontwerp ter inzage is gelegd. Gedurende een periode van zes weken kon een ieder een zienswijze indienen tegen het ontwerpbestemmingsplan. Alle zienswijzen zijn binnen deze termijn van terinzagelegging bij de gemeente Borger-Odoorn binnengekomen en dus tijdig ingediend. Daarmee beschouwt de het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Borger-Odoorn alle zienswijzen als ontvankelijk.

4 Beantwoording zienswijzen

4.1 Natuur en Milieufederatie Drenthe

4.1.1 Zienswijze

Natuur en milieufederatie Drenthe (hierna NMF) en Het Drentse Landschap hebben bezwaren tegen het ontwerpbestemmingsplan. NMF geeft aan:

1. Grote moeite te hebben met de besluitvorming over de locatiekeuze en inrichting van het grote grondgebonden zonnepark in het landschap van het Hunzedal.
2. Het ontwerpbestemmingsplan onvoldoende duidelijk maakt op welke wijze het beoogde zonnepark zich verhoudt tot de andere ruimtelijke opgaven en lopende processen in dit deel van het Hunzedal, te weten de Pilot Veenoxidatie en de natuurontwikkelings- en waterbergingsopgaven.
3. De landschappelijke inpassing een wel erg summiere invulling heeft gekregen in relatie tot de aangrenzende natuurgebieden en landschapskwaliteiten.

Locatie

Ter onderbouwing van hetgeen onder 1 is aangekaart, geeft NMF aan zeer veel moeite te hebben met de keuze om een grondgebonden zonnepark met deze schaal te bouwen in het landschap van het Hunzedal. Daarbij is NMF van mening dat de realisatie in strijd is met het provinciale en gemeentelijke beleid met betrekking tot grondgebonden zonneakkers.

Ook lijkt de gemeente met het ontwerpbestemmingsplan er juist voor te kiezen om een zonnepark op landbouwgrond te realiseren, hetgeen niet in overeenstemming is met het beleidskader Zonneoogst.

Voorts zijn in het ontwerpbestemmingsplan de mogelijke effecten op de wezenlijke kenmerken van het gebied als waterberging en natuurfuncties, onvoldoende onderzocht en in beeld gebracht. In de ogen van NMF toont het bestemmingsplan onvoldoende aan in hoeverre wordt voldaan aan de voorwaarden dat onder andere sprake moet zijn van koppeling aan bepaalde locatiefuncties en multifunctioneel ruimtegebruik, dat de omvang in balans is met de nabijgelegen gebouwde omgeving en dat een ontwerp geïnspireerd is door de aanwezige kernkwaliteiten. Ook wordt de conclusie dat het planvoornemen past binnen zowel het provinciale omgevingsbeleid als het beleid voor zonneparken veel te makkelijk getrokken.

Ruimtelijke opgave

Verder heeft de ligging van het beoogde zonnepark in het Hunzedal als gevolg dat het planvoornemen in relatie staat en invloed heeft op andere gebiedsprocessen rondom het plangebied van het ontwerpbestemmingsplan. NMF doelt daarbij op de pilot 'Bodemdaling door Veenoxidatie Valthermond'.

NMF geeft aan dat de locatie van het planvoornemen direct grenst aan bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden die deel uitmaken van het Natuur Netwerk Nederland. NMF stelt dat ervaring leert dat er vaak ingrijpende inrichtingsmaatregelen nodig zijn in het kader van waterhuishouding en dat zulke maatregelen een gedegen analyse vereisen. Die analyse ontbreekt in het ontwerpbestemmingsplan waardoor de relatie met omringende gebieden niet wordt gelegd in het plan.

Tot slot geeft NMF aan dat herhaaldelijk is gewezen op het belang van een nauwere afstemming met en toetsing aan het lopende gebiedsproces rondom de Pilot Veenoxidatie. Helaas heeft dit niet geleid tot enige vorm van bezinning of aanpassing van het planvoornemen. Daarmee is volgens indiener sprake van een onvolledig ontwerpbestemmingsplan en ontbreekt het aan informatie om het zonnepark goed te kunnen toetsen.

Landschappelijke inpassing

Ter onderbouwing van hetgeen onder 3 is aangekaart, geeft NMF aan dat gezien de ligging en de omvang van het plangebied het essentieel is om een nadere afweging en onderbouwing te geven van de inrichting van deze locatie op de landschappelijk zeer bijzondere overgang van de Hondsrug. NMF constateert dat het landschappelijk inrichtingsplan, dat als bijlage bij de regels is gevoegd, niet meer omhelst dan een globale schets van het plangebied en een verwijzing naar een website met slecht te interpreteren 3D-beelden. Het ontbreken van een goede landschappelijke inpassing is zeer kwalijk omdat dit juist voor dit type zonnepark van deze omvang vanuit het geldende beleid als voorwaarde wordt gesteld.

Voorts geeft NMF aan dat het lijkt dat de zonnepanelen straks letterlijk tegen het natuurgebied worden geplaatst en daartussen slechts een hekwerk komt. Eenzelfde situatie geldt voor het onderdeel tegen het Achterste Diep aan. NMF geeft aan dat in de tijd dat er juist veel discussie is over de ecologische armoede van zonneparken, het planvoornemen juist zou moeten bijdragen aan een zorgvuldige inpassing van zonneparken nabij natuurgebieden. Ook zijn de aanbevelingen uit 'tips voor ecologische meerwaarde zonnepark Exloosche landen' niet naar het planvoornemen vertaald.

Tot slot ontbreekt voor de maatschappelijk context ook de inpassing van de waterhuishouding. Mede gelet op het feit dat de waterhuishouding een essentiële rol speelt bij het tegengaan van veenoxidatie is het een fundamenteel gemis dat geen enkele poging is gedaan om tot enige vorm van uitwerking hiervan te komen in het landschappelijk inrichtingsplan.

Concluderend stelt NMF dat het ontwerpbestemmingsplan in zijn huidige vorm niet kan worden vastgesteld. NMF geeft aan dat het lijkt alsof de tijdsdruk voorrang heeft gekregen voor een zorgvuldige ruimtelijke afweging. Ook bevat het plan meerdere slordigheden, zoals een verwijzing naar een vrijstellingsregeling van de provincie *Overijssel*.

4.1.2 Reactie gemeente

Ten aanzien van de conclusies die NMF trekt, merkt de gemeente op:

De gemeente is van mening dat het planvoornemen in overeenstemming is met provinciaal en gemeentelijk beleid met betrekking tot grondgebonden zonneakkers.

De agrariërs die in de poule deelnemen hebben op een na al zonnepanelen op daken geïnstalleerd en zodoende wordt tegemoet gekomen aan de provinciale zonneladder.

In het provinciale beleidskader Zonne-akkers en het gemeentelijke beleidsplan Zonneoogst is inderdaad aangegeven dat zonneakkers op landbouwgrond niet de voorkeur hebben. De gemeente is echter van mening dat er voldoende aanknopingspunten zijn met het geldende beleid en dat wordt voldaan aan de gestelde voorwaarden. Zo is invulling gegeven aan maatschappelijk draagvlak en participatie (voorwaarde beleidskader Zonne-akkers en beleidsplan Zonneoogst) en is er sprake van meervoudig ruimtegebruik zoals de combinatie met waterberging (voorwaarde beleidsplan Zonneoogst).

Ten aanzien van het landschappelijk inpassingsplan geldt dat deze met uiterste zorgvuldigheid is opgesteld en in afstemming met de provincie. De gemeente betreurt het dan ook dat NMF van mening is dat het landschappelijke inpassingsplan onvoldoende zou zijn. De gemeente zal het landschappelijke inpassingsplan om deze reden proberen te verhelderen.

Met de landschappelijke inrichting wordt aangesloten bij het bestaande ontginningspatroon. Ten behoeve van het plan zijn impressies gemaakt om driedimensionaal de effecten op het landschap in beeld te brengen. De provincie onderschrijft dat de impact van het zonnepark - mede door de afstand tussen de wegen die grenzen aan de akker - aanvaardbaar is en dat de invloed op de reliëfbeleving beperkt is.

In tegenstelling tot hetgeen door NMF wordt gesteld, grenst het zonnepark ter hoogte van het Achterste Diep niet direct aan het NNN. Er wordt namelijk voorzien in hooilanden aan de oostzijde van het plangebied. Door de afstand tussen het gekanaliseerde Achterste Diep en de opstelling blijft de openheid beleefbaar. Aan de zuidzijde wordt het zonnepark gescheiden van een vochtig bosgebied dat onderdeel vormt van het NNN door een sloot en grondwal.

Ook de stelling dat ten behoeve van het zonnepark ingrijpende inrichtingsmaatregelen in het kader van waterhuishouding nodig zijn, is onjuist.

De aanbevelingen die zijn genoemd in 'tips voor ecologische meerwaarde zonnepark Exloosche landen' zijn inderdaad nog niet vertaald naar het inrichtingsplan. Het inrichtingsplan heeft een schaal van 1 op 10.000. De tips kennen een veel kleinere schaal en worden betrokken bij de verdere detailuitwerking van het planvoornemen. Daarnaast zijn de tips ook gericht op de exploitatiefase, zoals restrictief maaibeheer.

Ten aanzien van de maatschappelijke context kan de gemeente zich niet vinden in de stelling van NMF dat het planvoornemen geen aandacht schenkt aan de waterhuishouding in het plangebied. Het plan besteedt in de toelichting bij het bestemmingsplan aandacht aan de problematiek rondom veenoxidatie. Het vernatten van het plangebied draagt daarmee bij aan het beperken van de CO₂-uitstoot.

Voor wat betreft de problematiek en mogelijke consequenties van veenoxidatie is een ambtelijke werkgroep in het leven is geroepen op initiatief van het Waterschap Hunze en Aa's. Daarin zijn vertegenwoordigd NMF, LTO, provincie Drenthe, Waterschap Hunze en Aa's en de gemeenten Emmen en Borger-Odoorn. Tevens is er een stuurgroep Hunzelaagte, die zich op bestuurlijk vlak ook bezighoudt met de Veenoxidatie. Daarbij speelt het energievraagstuk ook een rol van betekenis.

Het waterschap en de provincie hebben aangegeven te kunnen instemmen met het plan. In de komende periode zal in gezamenlijk overleg worden gezien met elke concrete maatregelen veenoxidatie kan worden tegengegaan. De voorgenomen inrichting van het plangebied staat in elk geval het verhogen van het waterpeil toe en derhalve behoort vernatting tot de mogelijkheden.

De gemeente kan zich tenslotte niet vinden in de stelling in de conclusie van de zienswijze dat het onderhavige plan niet kan worden vastgesteld. Ten aanzien van de opmerking over de vermelding van de provincie Overijssel: de tekst zal op dit onderdeel worden aangepast.

4.1.3 Conclusie

Deze zienswijze leidt tot een aanpassing van het bestemmingsplan. Alle aanpassingen zijn weergegeven in hoofdstuk 5.

4.2 Raedthuys

4.2.1 Zienswijze

1. Bevoegdheid

Raedthuys geeft aan dat het ontwerpbestemmingsplan de mogelijkheid biedt voor een zonnepark van ongeveer 59 hectare. Dat betekent dat het niet ondenkbaar is dat er een zonnepark met een vermogen van meer dan 50 megawatt wordt gerealiseerd. Gelet op artikel 9b, eerste lid, aanhef en onder b, van de Elektriciteitswet 1998 in samenhang met artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wet ruimtelijke ordening is derhalve de rijkscoördinatie-regeling van toepassing en dient voor dit project een rijksinpassingsplan te worden opgesteld. Raedthuys geeft aan dat de gemeente Borger-Odoorn in die situatie niet bevoegd is. Raedthuys is daarom van mening dat in de omgevingsvergunning moet worden opgenomen dat het zonnepark een maximaal totaalvermogen mag hebben van 50 megawatt.

2. Lofar

Raedthuys geeft aan dat het zonnepark in Lofar zone 2 ligt. Deze zone geldt als overlegzone en dat betekent dat wanneer een ruimtelijke plan binnen deze zone voorziet in nieuwe bebou-wings- of gebruiksmogelijkheden, dat dan in een vroeg stadium overlegd moet worden met Astron om zo te bezien op welke wijze de ontwikkeling kan worden ingepast. Uit de toelichting

bij het ontwerpbestemmingsplan blijkt niet dat dit overleg reeds heeft plaatsgevonden. Raedthuys geeft aan dat dit betekent dat het ontwerpbestemmingsplan niet kan worden vastgesteld. Indiener is daarbij ook van mening dat het voorkomen van beïnvloeding van het meetnetwerk van Lofar in de regels van het bestemmingsplan vastgelegd moet worden. Raedthuys ziet namelijk als risico van de huidige opzet van het bestemmingsplan dat de afgifte van elektromagnetische compatibiliteit (ook wel elektromagnetische stoorstraling geheten) door het zonnepark en mogelijke interferentie daarvan met het windpark het onmogelijk (of in ieder geval moeilijker) wordt om te bepalen welke emissie van elektromagnetische compatibiliteit wordt veroorzaakt door windturbines en welke door het zonnepark. De gevolgen van elektromagnetische compatibiliteit van het zonnepark en de windturbines op de Lofar-telescoop mogen voor het windpark geen verzwarend effect hebben op de normen en reductievereisten uit het met Astron gesloten convenant. Ook mag de ontwikkeling van het zonnepark niet leiden tot extra investeringen voor het windpark of vertraging in de bouw en exploitatie van het windpark. Raedthuys is van mening dat zij bij het overleg met Astron over het zonnepark betrokken moeten worden.

4.2.2 Reactie gemeente

Ten aanzien van de bezwaren die Raedthuys maakt, merkt de gemeente het volgende op.

1. Bevoegdheid

De omgevingsvergunning die gelijktijdig met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage heeft gelegen gaat uit van een vermogen van circa 49,9 MW zodat de verplichting voor toepassing van de rijkscoördinatieregeling niet aanwezig is.

2. Lofar

Zoals Raedthuys aangeeft is het bij ruimtelijke ontwikkelingen die plaatsvinden op gronden die onderdeel zijn van deze zone, noodzakelijk om in overleg te treden met Astron. Dit overleg heeft meermaals plaatsgevonden en heeft geleid tot ondertekening van een intentieverklaring tussen Astron en initiatiefnemer. Daarbij hebben beide partijen aangegeven dat ook rekening wordt gehouden met de invloed van het te realiseren windpark op het meetnetwerk van Lofar. Partijen hebben aangegeven dat voorkomen wordt dat de realisatie van het zonnepark negatieve gevolgen heeft voor de exploitatie van het betreffende windpark.

Naar aanleiding van het bovenstaande is de toelichting aangevuld en zijn in de regels van het bestemmingsplan voorwaarden opgenomen ten einde verstoring te voorkomen.

4.2.3 Conclusie

De zienswijze leidt tot een aanpassing van het bestemmingsplan. Alle aanpassingen zijn weergegeven in hoofdstuk 5.

4.3 Provincie Drenthe

4.3.1 Zienswijze

De provincie geeft aan dat er voldoende tegemoetgekomen is gekomen aan de in de vooroverlegreactie genoemde punten. Derhalve mag de gemeente ervan uitgaan dat er geen reactieve aanwijzing zal volgen.

Wel zijn de volgende aspecten van provinciaal belang:

- Duurzame energieproductie;
 - Kernkwaliteiten: landschap, cultuurhistorie, archeologie en NNN;
 - Water: beekdal;
 - Beschermingszone radioastronomie.
-
1. In de overlegreactie d.d. 8 mei jl. heeft de provincie aangegeven dat de uitwerking van de 'Zonneladder' onvoldoende in de toelichting zien terugkomen. Ook mist de provincie de uitgangspunten van het beleidsplan Zonneoogst in de uitwerking van het provinciaal beleid maar ziet de provincie dit graag in de onderling gemaakt toezeggingen terugkomen. Wel ziet de provincie dat de gemeente Borger-Odoorn heeft ingezet op het aspect creëren van draagvlak.
 2. Ten aanzien van de duurzame energieproductie had provincie graag gezien dat een ontwikkeling van deze maat en schaal, zoals het onderhavige plan, in een gebied waar verschillende belangen en ambities spelen (in dit geval het Hunzedal) in een vroegtijdig stadium met de indiener besproken was om zo samen de belangen en ambities in het gebied te kunnen verknopen. De provincie geeft ook aan alsnog graag in overleg te treden met de relevante partijen om te bezien of het zonnepark kan worden gecombineerd met maatregelen om veenoxidatie tegen te gaan of een waterberging te realiseren.
 3. Met betrekking tot landschap en cultuurhistorie merkt de provincie op dat uit de 3D-analyse en de impressies blijkt dat de impact van het plan, mede als gevolg van de afstand tussen de wegen die grenzen aan de akker, lijkt mee te vallen. Ook blijkt dat de invloed op de reliëfbeleving beperkt is.
 4. Voor archeologie geldt dat inmiddels onderling is afgesproken dat de regels van het bestemmingsplan ten aanzien van archeologie worden aangepast om deze helderder en eenduidiger te maken.
 5. Met betrekking tot water hanteert de provincie een nee-tenzij beleid. De provincie ziet dit echter niet terugkomen in de inhoudelijke behandeling van het plan. De provincie geeft aan bereid te zijn een ambtelijke bijdrage te kunnen leveren.

4.3.2 Reactie gemeente

1. De gemeente heeft geprobeerd zo goed mogelijk het geldende beleid te bespreken. De gemeente zal de toelichting aanvullen om op die manier zo goed mogelijk toe te lichten op welke wijze het planvoornemen in overeenstemming is met het geldende beleid.
2. De gemeente is verheugd met de handreiking die de provincie doet en gaat graag in overleg met betrokkenen om te bezien of het zonnepark kan worden gecombineerd met maatregelen om veenoxidatie tegen te gaan en of waterberging te realiseren.
3. De gemeente heeft de zienswijze met belangstelling bekeken. De zienswijze leidt wat betreft dit onderdeel niet tot wijzigingen.
4. De reactie van de provincie ten aanzien van archeologie is correct. De regels van het ontwerpbestemmingsplan worden op onderdelen aangepast. De uitkomsten van het archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek worden hierin meegenomen.
5. Voor wat betreft de problematiek en mogelijke consequenties van veenoxidatie is een ambtelijke werkgroep in het leven is geroepen op initiatief van het Waterschap Hunze en Aa's. Daarin zijn vertegenwoordigd NMF, LTO, provincie Drenthe, Waterschap Hunze en Aa's en de gemeenten Emmen en Borger-Odoorn. Tevens is er een stuurgroep Hunzelaagte, die zich op bestuurlijk vlak ook bezighoudt met de Veenoxidatie. Daarbij speelt het energievraagstuk ook een rol van betekenis.

De gemeente gaat in overleg bezien of het zonnepark kan worden gecombineerd met maatregelen om veenoxidatie tegen te gaan of waterberging te realiseren. Het zonnepark biedt een kans voor waterberging. Onder de panelen kan de grondwaterstand namelijk hoger zijn. In de toelichting is reeds benoemd dat het waterpeil verhoogd kan worden.

4.3.3 Conclusie

De zienswijze leidt tot een aanpassing van het bestemmingsplan. Alle aanpassingen zijn weergegeven in hoofdstuk 5.

4.4 Waterschap Hunze en Aa's

4.4.1 Zienswijze

Het waterschap geeft aan geen bezwaren te hebben met betrekking tot de waterhuishouding van het planvoornemen indien de obstakelvrije zone van 5 meter aan beide zijden van de hoofdwatgangen wordt aangehouden.

Voorts geeft het waterschap aan dat er eerder afstemming had kunnen plaatsvinden met de samenwerkende partners in dit planvoornemen in relatie met het gebiedsproces (Pilot Veenoxidatie) rondom de bodemdaling door veenoxidatie. Het waterschap geeft aan dat door het planvoornemen de veranderingen in het landschap, welke gaan optreden door bodemdaling van

veenoxidatie, niet zijn meegewogen en andere ruimtelijke inpassingen daardoor niet meer mogelijk zijn voor de gronden.

4.4.2 Reactie gemeente

Zoals aangegeven in de waterparagraaf zal de initiatiefnemer de obstakelvrije zone in acht nemen.

Voor wat betreft de problematiek en mogelijke consequenties van veenoxidatie is een ambtelijke werkgroep in het leven is geroepen op initiatief van het Waterschap Hunze en Aa's. Daarin zijn vertegenwoordigd NMF, LTO, provincie Drenthe, Waterschap Hunze en Aa's en de gemeenten Emmen en Borger-Odoorn. Tevens is er een stuurgroep Hunzelaagte, die zich op bestuurlijk vlak ook bezighoudt met de Veenoxidatie. Daarbij speelt het energievraagstuk ook een rol van betekenis. De gemeente gaat in overleg bezien of het zonnepark kan worden gecombineerd met maatregelen om veenoxidatie tegen te gaan of waterberging te realiseren. Het zonnepark biedt een kans voor waterberging. Onder de panelen kan de grondwaterstand namelijk hoger zijn. In de toelichting is reeds benoemd dat het waterpeil verhoogd kan worden.

4.4.3 Conclusie

De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

4.5 Astron

4.5.1 Zienswijze

Astron stelt geen bezwaren te hebben tegen de verdergaande planning van het planvoornemen. Aangegeven wordt dat afdoende technische maatregelen voor storingsonderdrukking nodig zijn om te voorkomen dat de in het plan voorziene zonnepanelen, elektrische installaties en infrastructuur de werking van de Lofar-telescoop ernstig zullen verstoren, als gevolg waarvan Lofar goeddeels onbruikbaar wordt, tenzij afdoende technische maatregelen voor storingsonderdrukking worden genomen. Te denken valt aan afscherming, filtering, aarding en kabelrouting.

Astron geeft aan dat er al overleg heeft plaatsgevonden tussen Astron en de initiatiefnemer van het zonnepark. Dit overleg resulteerde in de ondertekening van een intentieverklaring met betrekking tot het vaststellen van de vereiste aanpassingen aan de technische installaties van het zonnepark.

4.5.2 Reactie gemeente

De gemeente Borger-Odoorn heeft de zienswijze van Astron met belangstelling bekeken. Ten aanzien van de inhoudelijke zaken die Astron aandraagt, wordt aangesloten bij hetgeen hierboven reeds is gesteld over de intentieverklaring, die is ondertekend door Astron en de initiatief-

nemer van het zonnepark. In de regels van het bestemmingsplan zijn voorwaarden opgenomen ten einde verstoring te voorkomen.

4.5.3 Conclusie

De zienswijze leidt tot een aanpassing van het bestemmingsplan. Alle aanpassingen zijn weergegeven in hoofdstuk 5.

5 Wijzigingen bestemmingsplan

Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen wordt het ontwerpbestemmingsplan 'Buitengebied, Zonnepark Exloo' op een aantal onderdelen gewijzigd. Deze onderdelen worden hieronder besproken en opgedeeld in onderdelen met betrekking tot de toelichting en onderdelen met betrekking tot de bestemmingsplanregels.

5.1 Toelichting

5.1.1 Beekdal

De provincie Drenthe heeft in haar Omgevingsverordening bepalingen opgenomen ten aanzien van gebieden die zijn aangeduid als Beekdal. In beekdalen is een belangrijke rol voor waterberging is weggelegd. Naar aanleiding van ambtelijke overleg met de provincie is duidelijk dat de bestemmingsregeling voldoet aan Omgevingsverordening. Afgesproken is de toelichting als volgt aan te vullen.

Paragraaf 3.2 Omgevingsverordening wordt aangevuld conform tekstvoorstel (vet):

Ten aanzien van het beekdal (kernkwaliteiten landschap en archeologie) wordt in artikel 2.34 van de Omgevingsverordening opgemerkt dat kapitaalintensieve functies worden geweerd, met uitzondering van kapitaalintensieve functies die van zwaarwegend maatschappelijk belang zijn, er geen reële alternatieven zijn, de functie geen feitelijke belemmering vormt om in de toekomst de afvoer en bergingscapaciteit van het regionale watersysteem te vergroten en het negatieve effect op het watersysteem in het betreffende plan wordt gecompenseerd. Dit houdt bij de aanleg van zonnepanelen in dat goed gemitigeerd wordt door bij de aanleg van de zonnepanelen rekening te houden met water op het maaiveld.

De in het plangebied aanwezige kernkwaliteiten worden met het project niet significant aangetaast. De ingrepen in de bodem (aardkundige waarden, landschap, archeologie) zijn beperkt, zo is ook archeologisch onderzoek uitgevoerd. Ten behoeve van het project is daarnaast een landschappelijk inpassingsplan opgesteld, waarmee de landschappelijke en cultuurhistorische waarden behouden blijven, **en waarbij ruimte is gereserveerd voor water op het maaiveld (zie ook paragraaf 2.2).**

5.1.2 Astron

De paragraaf Kabels en leidingen is aangevuld met informatie over de intentieverklaring die is ondertekend door Astron en de initiatiefnemer van het zonnepark.

5.1.3 Foutieve verwijzing

De foutieve verwijzing naar een vrijstellingsregeling van de provincie Overijssel is hersteld.

5.1.4 Archeologie

De toelichting is uitgebreid met de uitkomsten van een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek. Uit dit onderzoek (Exloo, Zonnepark Zuidveensdijk (Gemeente Borger-Odoorn, Dr.), Een Archeologisch Bureauonderzoek & Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O), rapportnummer 2018-07/01) komt naar voren dat de bodemverstoring als gevolg van de aanleg van het zonnepark geen vervolgonderzoek rechtvaardigt.

Voor het graven van watergangen, sloten en graafwerk dieper dan 30 cm, geldt echter dat deze in het gehele plangebied onder archeologische begeleiding dient te worden uitgevoerd. Voor een dergelijke begeleiding is een vooraf door de gemeente goedgekeurd Programma van Eisen nodig en de begeleiding dient te worden uitgevoerd door een daartoe gecertificeerd bedrijf.

5.1.5 Advies GGD Drenthe

Op verzoek van de gemeente is GGD Drenthe om advies gevraagd ten aanzien gezondheidsrisico's. Het advies is in de toelichting verwerkt. In het navolgende is het advies samengevat.

1. Elektromagnetische velden

GGD geeft de gemeente als advies om het zonnepark zodanig in te richten dat het elektromagnetische veld ter hoogte van woningen niet hoger is dan 0,4 microtesla, hetgeen overeenkomt met Rijksbeleid bij hoogspanningslijnen. Stralingsdeskundigen van het RIVM verwachten op basis van literatuur dat een zone van 0,4 microtesla rondom zonneparken niet groter zal zijn dan enkele tientallen meters. Naar deze verwachting zijn echter nooit metingen naar verricht.

2. Geluid

GGD geeft de gemeente als advies om strenger dan het Nederlandse beleid te zijn wat betreft geluidsbelasting op de dichtstbijzijnde gevel. Dit om geluidshinder te voorkomen. Derhalve moet de geluidsbelasting op de dichtstbijzijnde gevel door de koeling van transformatoren niet hoger zijn dan $L_{den} = 43$ dB.

3. Communicatie

GGD geeft de gemeente als advies om in gesprek te blijven met de bezorgde omwonenden met als doel om hun zorgen beter in kaart te brengen. In de fase van ontwerp en planvorming kan hiermee rekening worden gehouden. GGD kan de gemeente Borger-Odoorn bijstaan in de vertaling van de inhoudelijke informatie in de hier besproken onderwerpen naar publieksinformatie.

Opmerkingen naar aanleiding van het advies.

Ad 1. Elektromagnetische velden

De gemeente sluit zich aan bij het advies van GGD om woningen niet toe te laten in het gebied waar het elektromagnetische veld hoger zou kunnen zijn dan 0,4 microtesla. Zoals GGD aangeeft betreft die afstand die men dan voor die situatie moet aanhouden enkele tientallen meters. Met het planvoornemen is daarvan sprake: de afstand van het zonnepark tot aan de dichtstbijzijnde woning bedraagt meer dan 400 meter.

Om de werking van de Lofar-telescoop niet te benadelen, worden bovendien technische maatregelen voor storingsonderdrukking getroffen, waardoor het elektromagnetisch veld wordt verkleind.

Ad 2. Geluid

Het advies van GGD neemt de gemeente ter harte. Zoals aangegeven bedraagt de afstand van het zonnepark tot dichtstbijzijnde geluidgevoelige gevel meer dan 400 meter. Geluidhinder als gevolg van de transformatoren is vanwege deze grote afstand niet aan de orde.

Zoals in de toelichting is aangegeven wordt een zonnepark aangemerkt als een inrichting in de zin van het Activiteitenbesluit. Er moet worden voldaan aan de geluidsvoorschriften uit het Activiteitenbesluit. Gelet op de grote afstand tot de dichtstbijzijnde woning worden geen maatwerkvoorschriften opgelegd om een geluidsbelasting van $L_{den} = 43$ dB af te dwingen.

Ad 3. Communicatie

De gemeente sluit zich aan bij het advies van GGD en is van dat het van groot belang is om met omwonenden in gesprek te blijven. Indien de gemeente van toegevoegde waarde acht, wordt GGD uitgenodigd voor het leveren van een bijdrage.

5.1.6 Ladder voor duurzame verstedelijking

In paragraaf 3.1 is een motivering op grond van de Ladder voor duurzame verstedelijking opgenomen. Op grond van jurisprudentie echter geldt dat een zonnepark geen stedelijke ontwikkeling is zoals bedoeld in artikel 3.1.6 lid 2 van het Besluit ruimtelijke ordening. De toelichting is op dit punt aangepast.

5.2 Bestemmingsplanregels en verbeelding

5.2.1 Archeologie

Naar aanleiding van ambtelijk overleg met de provincie Drenthe worden de regels van de bestemming Waarde-Archeologie 4 als volgt aangepast.

Artikel 5.4.5 onder d: de zin “niet-bodemkerende werkzaamheden ten behoeve van het oplossen van een verdichte bodemstructuur (woelen) tot maximaal 0,3 m onder de bouwvoor” wordt gewijzigd in “niet-bodemkerende werkzaamheden ten behoeve van het oplossen van een verdichte bodemstructuur (woelen) tot maximaal 0,1 m onder de bouwvoor (bouwvoordikte 0,3 m)”.

Daarnaast zijn de uitkomsten van het archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (zie 5.1.4) vertaald in de regels.

5.2.2 Astron

Naar aanleiding van de zienswijze van Astron zijn artikel 3.3.1 onder c (specifieke gebruiksregels) en artikel 3.3.2 onder c (voorwaardelijke bepaling bij de gebruiksregels) toegevoegd aan de regels.

Artikel 3.3.1 onder c luidt:

bedrijfsvestiging, -uitbreiding, intensivering van verkeer en andere activiteiten als hierbij elektromagnetische straling ontstaat die een storend effect heeft op de waarnemingen van de LOFAR-radiotelescoop.

Artikel 3.3.2 onder c luidt:

Het gebruik van de gronden ten behoeve van een zonnepark is uitsluitend toegestaan indien door of vanwege dit zonnepark het maximaal toelaatbare stoor niveau in het LOFAR kerngebied van - 157dB μ V/(m.Hz) niet wordt overschreden. Dit dient zo nodig te worden vastgesteld met een in overleg met Agentschap Telecom te bepalen meetinstrument en meetprotocol.

In de begripsbepalingen is een definitie opgenomen voor ‘Lofar kerngebied’.

5.2.3 Wijzigingsbevoegdheid

Aan de bestemming Agrarisch (artikel 3) is een wijzigingsbevoegdheid toegevoegd die mogelijk maakt om de aanduiding ‘specifieke vorm van bedrijf - zonnepark’ en de bijbehorende regels te schrappen indien het plan na vaststelling toch niet wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld door het ontbreken SDE-subsidie.

Artikel 3.4 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan te wijzigen door de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - zonnepark' en de bijbehorende bouw- en gebruiksregels te verwijderen, met dien verstande dat:

- a. een termijn van tenminste drie jaar is verstreken na het moment dat dit plan onherroepelijk is geworden;

- b. gedurende die periode geen zonnepark is opgericht, dan wel op dat moment in oprichting is;
- c. een verleende omgevingsvergunning voor het bouwen van een zonnepark is ingetrokken.

Colofon

Opdrachtgever

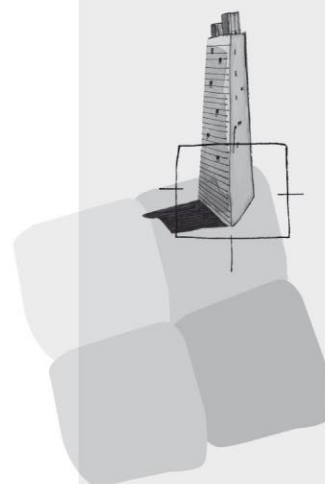
Gemeente Borger-Odoorn

Rapport

R. Kooijman

Projectnummer

000.00.00.00.00



BügelHajema Adviseurs
bv

Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50

Postbus 274

9400 AG Assen

T 0592 316 206

F 0592 314 035

E assen@bugelhajema.nl

W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,